

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 80/08-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. T. P., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. M. S., Č., pre namietané porušenie jej základného práva na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 13 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 0029/99 vydaním rozhodnutí na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 p o r u š i l základné práva JUDr. T. P. na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 13 Listiny základných práv a slobôd, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 s a z r u š u j ú .

3. JUDr. T. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 450 000 Sk (slovom štyristopäťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. T. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 394 Sk (slovom jedenásťtisícristodevät'desiatštyri slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť jej právnemu zástupcovi advokátovi JUDr. M. S., Č., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti JUDr. T. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 80/08-13 z 18. marca 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. T. P., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. S., Č., pre namietané porušenie jej základného práva na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 13 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000.

Podstatou námietok sťažovateľky bolo tvrdenie, že namietané rozhodnutia krajského súdu, ktorými bol udelený súhlas na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky mobilného telefónu vedeného na jej meno, sú nezákonné z dôvodu ich nepreskúmateľnosti pre nedostatok odôvodnenia a taktiež nelegálne, pretože podľa jej názoru nespĺňali podmienky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na ustanovenia § 36 a § 37 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení účinnom do 30. apríla 2000 (ďalej len „zákon o policajnom zbore“) a vyslovila názor, že aj rozhodnutia vydané podľa týchto zákonných ustanovení musia obsahovať odôvodnenie. Na podporu svojich tvrdení argumentovala aj nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 274/05, v ktorom ústavný súd v obdobnej veci iného sťažovateľa vyslovil porušenie základného práva na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 13 listiny a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru v súvislosti s odpočúvaním a zaznamenávaním jeho telefonických hovorov.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozhodnutiami krajského súdu z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 vydanými vo veci sp. zn. 0029/99 boli porušené jej základné práva na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 13 listiny, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa

čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, namietané rozhodnutia krajského súdu zrušil, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril krajský súd prostredníctvom svojho predsedu, a to listom sp. zn. Spr. 477/08 zo 7. apríla 2008 doručeným ústavnému súdu 11. apríla 2008. V liste predseda krajského súdu okrem iného uviedol:

„Sťažovateľka namieta, že sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici pod č. p. 0029/99 vydal rozhodnutie podľa § 36 a § 37 ods. 1 zák. č. 171/93 Z. z. na odpočívanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky vedenej na jej osobu. Sudca, ktorý vydal rozhodnutie na krajskom súde už nepracuje. Pokiaľ ide o samostatné rozhodnutie, ktorým bol daný súhlas na odpočívanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky, vzhľadom k tomu, že mi nebolo možné nahliadnuť do spisu č. 0029/99, ktorý sa nachádza na Ústavnom súde SR, navrhujem zvážiť, či odpočívanie a záznam telekomunikačnej činnosti je v súlade s ust. § 88 Tr. por. č. 141/60 Zb. v znení noviel účinný do 31. 12. 2005. (...)

Mám však za to, že sumu 1 000 000,- Sk nepovažujem za primerané finančné zadost'učinenie v prípade úspešnosti sťažnosti.

Podľa § 30 ods. 2 zák. o Ústavnom súde netrvám na ústnom prerokovaní veci.“

K vyjadreniu predsedu krajského súdu poskytla sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu stanovisko. Z tohto podania doručeného ústavnému súdu 28. apríla 2008 okrem iného vyplýva:

„Krajský súd sa v svojom vyjadrení nedotkol ani základného problému, ktorý predpokladá použitie informačno-technického prostriedku, a to žiadosť oprávneného subjektu na použitie týchto prostriedkov. Žiadosti, ktoré boli predložené sudcovi, neboli predložené Policajným zborom, ktorý bol v tej dobe vymedzený zákonom 171/93 Z. z. o policajnom zbore a ktorý mal oprávnenie takúto žiadosť podať, ale boli predložené Ministerstvom vnútra SR, ktorého pôsobnosť bola upravená v tom období zákonom

347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy a toto nebolo oprávnené takúto žiadosť podať, nakoľko takúto možnosť a oprávnenie zákon neumožňoval, ale túto mohol podať podľa § 37 ods. 5 zákona 171/1993 Z. z. o policajnom zbore len Policajný zbor SR a sudca teda rozhodoval na základe žiadosti podanej neoprávneným orgánom, čo malo za následok porušenie základného práva na súkromie podľa Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Krajským súdom Banská Bystrica. Odhliadnuc o toho, že tieto rozhodnutia boli neodôvodnené, nelegitímne a vydané bez akejkoľvek právomoci.

V zmysle § 30 ods. 2 zák. NR SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení n. n. súhlasím, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.

Uplatňujem si trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (§ 11 ods. 2 Vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.): prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť, stanovisko k vyjadreniu 2 x po 2 970,- Sk; 1 x po 3 176,- Sk, 2 x režijný paušál po 178,- Sk; 1 x režijný paušál po 190,- Sk, 19 % DPH, t. j. 1 732,- Sk, celkom v sume 11 394,- Sk. “

Keďže účastníci konania súhlasili s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, rozhodol na neverejnom zasadnutí.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj zo spisu krajského súdu sp. zn. 0029/99 ústavný súd zistil tento skutkový stav týkajúci sa predmetnej veci:

Dňa 9. júla 1999 sudca krajského súdu vydal podľa ustanovení § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore rozhodnutie sp. zn. 0029/99. Podstatou tohto rozhodnutia bolo udelenie súhlasu na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky mobilného telefónu (...) vedeného na meno sťažovateľky. V rozhodnutí sudca krajského súdu konštatoval:

„Súhlas je daný na základe žiadosti Úradu organizovanej trestnej činnosti SKFP Prezídia PZ v Bratislave, pod č. p.: PPZ-00282/KFP-ÚOTČ-99 zo dňa 8. 7. 1999, pričom zo žiadosti vyplýva, že získané informácie podľa §-u 37 cit. zák. je iným spôsobom neúčinné, resp. podstatne sťažené.“ V rozhodnutí zároveň sudca krajského súdu určil platnosť vydaného súhlasu na obdobie 3 mesiace, teda od 19. júla 1999 do 19. októbra 1999, a žiadateľovi stanovil povinnosť v lehote do 16. septembra 1999 predložiť mu podklady odôvodňujúce trvanie používania tohto informačno-technického prostriedku.

Ako vyplýva z ďalšieho namietaného rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 0029/99 z 18. októbra 1999 *„na základe žiadosti o predĺženie súhlasu použitia informačno-technického prostriedku Úradu organizovanej trestnej činnosti SKFP Prezídia PZ v Bratislave, pod č. p.: PPZ-00282-3/KFP-ÚOTČ-99 zo dňa 14. 10. 1999“* sudca tamojšieho súdu podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore udelil súhlas na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky mobilného telefónu (...) vedeného na meno sťažovateľky. Súhlas bol udelený na obdobie od 19. októbra 1999 do 19. januára 2000, pričom žiadateľovi bola uložená povinnosť v lehote do 19. decembra 1999 predložiť potrebné podklady odôvodňujúce ďalšie trvanie použitia daného informačno-technického prostriedku. Dôvody vydania tohto rozhodnutia boli totožné ako v predchádzajúcom prípade, ale okrem toho sudca krajského súdu argumentoval takto: *„Zo žiadosti vyplýva, že vykonávaním magnetických záznamov na mobilnej telefónnej linke sa potvrdzujú podozrenia z naplňovania skutkovej podstaty trestných činov JUDr. P. P. (...), predsedu Okresného súdu Žilina, ktorý uvedený mobilný telefón používa. Na preukázanie tohto podozrenia z trestnej činnosti je potrebné pokračovať vo vykonávaní ITP.“*

Napokon 10. januára 2000 sudca krajského súdu vydal pod sp. zn. 0029/99 rozhodnutie, ktorým podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore udelil súhlas *„k predĺženiu použitia informačno-technických prostriedkov na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky mobilnej telefónnej stanice (...) vedenej na osobu: JUDr. T. P.“*. Okrem uvedených skutočností sudca krajského súdu v ňom uviedol: *„Súhlas je daný na základe žiadosti Úradu organizovanej trestnej činnosti SKFP Prezídia PZ v Bratislave, pod č. p.: PPZ-00282/KFP-ÚOTČ-99 zo dňa 5. 1. 2000, pričom*

zo žiadosti vyplýva, že získanie informácií podľa paragrafových znení citovaného zákona je iným spôsobom neúčinné, resp. podstatne sťažené. Súhlas platí na obdobie od 19. 1. 2000 do 19. 4. 2000, t. j. na tri mesiace.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 22 ods. 2 ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 13 listiny nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí alebo zasielaných poštou alebo iným spôsobom, s výnimkou prípadov a spôsobom, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti

v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o policajnom zbore Policajný zbor pozostáva zo služby kriminálnej polície, služby poriadkovej polície, služby dopravnej polície, služby ochrany objektov, služby cudzineckej polície, služby hraničnej polície a služby osobitného určenia.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o policajnom zbore zvláštnymi službami Policajného zboru sú služba ochrany určených osôb, služba finančnej polície a inšpekčná služba.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o policajnom zbore pri plnení úloh v boji proti terorizmu, v boji proti legalizácii príjmov z najzávažnejších, najmä organizovaných foriem trestnej činnosti, 17a) pri odhaľovaní trestnej činnosti organizovanej v spojení s cudzinou a organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s nedovolenou výrobou, držaním a rozširovaním omamných a psychotropných látok, jedov, prekursorov a jadrových materiálov, s falšovaním a pozmeňovaním peňazí, známok a cenných papierov, pri odhaľovaní iných obzvlášť závažných trestných činov, 18) pri poskytovaní ochrany a pomoci ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi podľa osobitného predpisu, 2a) pri odhaľovaní daňových

únikov a nezákonných finančných operácií, pri odhaľovaní úmyselných trestných činov podľa druhého a tretieho oddielu tretej hlavy druhej časti Trestného zákona, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou najmenej dva roky, alebo iných úmyselných trestných činov, ktorých stíhanie upravuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, a pri zisťovaní ich páchatel'ov je Policajný zbor oprávnený používať informačno-technické prostriedky. Ustanovenie predchádzajúcej vety sa nepoužije, ak ide o styk medzi obvineným a jeho obhajcom.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o policajnom zbore Policajný zbor môže použiť informačno-technické prostriedky len v prípadoch, keď odhaľovanie trestných činov uvedených v § 36, zisťovanie ich páchatel'ov a zabezpečovanie nevyhnutných dôkazov pre trestné konanie by bolo iným spôsobom neúčinné alebo podstatne sťažené.

Podľa § 37 ods. 2 zákona o policajnom zbore informačno-technické prostriedky možno použiť len na základe predchádzajúceho písomného súhlasu sudcu a len na nevyhnutný čas, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Lehota začína plynúť dňom vydania súhlasu.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o policajnom zbore sudca, ktorý dal súhlas na použitie informačno-technických prostriedkov, môže na základe novej žiadosti dobu použitia predĺžiť, zakaždým však najviac o ďalších šesť mesiacov.

Podľa § 37 ods. 5 zákona o policajnom zbore žiadosť na použitie informačno-technických prostriedkov predkladá Policajný zbor písomne súdu; žiadosť musí obsahovať údaje o osobe, ktorej sa použitie informačno-technického prostriedku týka, druh informačno-technického prostriedku, miesto, čas trvania a dôvody jeho použitia.

V štruktúre čl. 8 dohovoru sa odzrkadľuje tzv. negatívna povinnosť štátu spočívajúca v obmedzení zásahov verejnej moci do súkromného života každého nositeľa toho práva. Zatiaľ čo čl. 8 ods. 1 dohovoru jednoznačne garantuje adresátovi tejto právnej normy právo na súkromie, odsek 2 citovaného článku prísne limituje a taxatívne vymedzuje povolené

zásahy štátu do súkromnej sféry jednotlivca. Vzhľadom na skutočnosť, o akej svedčí závažnosť možných zásahov štátu do práva na súkromie, čo je veľakrát spojené s následkami ťažko napravitelnými, štrasburské orgány ochrany práva vnímajú v koncepcii práva na súkromie aj pozitívnu povinnosť štátu podniknúť všetky kroky proti porušovaniu tohto práva, teda vytvoriť podmienky, ktoré by znemožňovali neoprávnené zásahy verejnej moci do práva na súkromie. Významným a prelomovým rozhodnutím v tomto smere bolo rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Marckx c. Belgicko z 13. júna 1979.

Súčasťou základného práva na súkromie podľa čl. 22 ústavy a čl. 13 listiny je aj právo na ochranu informácií prenášaných prostredníctvom sietí rôznych telekomunikačných operátorov, pričom použitím gramatického (jazykového) výkladu týchto právnych noriem je táto skutočnosť nepochybná. Naopak čl. 8 ods. 1 dohovoru výslovne nestanovuje ochranu takémuto druhu prenášaných správ, ale vo všeobecnosti ich subsumuje pod pojem korešpondencia. Avšak aj z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Huvig c. Francúzsko z 24. apríla 1999 je zrejmé, že korešpondencia vo forme telefonických hovorov podlieha ochrane čl. 8 dohovoru.

Európsky súd pre ľudské práva posudzuje zásahy štátov do práva na súkromie z troch hľadísk, a to z hľadiska legality, legitímnosti a proporcionality. Legalita zásahu štátu do toho práva je determinovaná zákonom, čo predpokladá aj čl. 8 ods. 2 dohovoru. Takýto zásah orgánu verejnej moci musí byť teda vždy súladný so zákonom a predvídaný konkrétnou právnou normou. Legalita takýchto zásahov štátu úzko súvisí s ich legitimitou, to znamená, že tieto zásahy sa môžu uplatniť len prípadoch a okolnostiach, ktoré priamo vyplývajú z čl. 8 ods. 2 dohovoru, t. j. ak ide o záujem štátu, spoločnosti alebo jednotlivca. Výber prostriedkov pri týchto zásahoch štátu do práva na súkromie je ponechaný na voľnú úvahu orgánu verejnej moci, avšak pri dodržaní limitov spočívajúcich v nevyhnutnosti daných zásahov a v dodržaní princípov a zásad vlastných demokratickej spoločnosti (obdobne I. ÚS 274/05).

Keďže sťažovateľka nenamietala len porušenie svojho práva na súkromie označenými rozhodnutiami krajského súdu, ale aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, úlohou ústavného súdu v danej veci bolo skúmať, či zásahy do súkromia sťažovateľky vo forme odpočúvania a zaznamenávania telekomunikačnej prevádzky mobilného telefónu vedeného na jej meno boli v súlade s príslušnými právnymi predpismi, ako aj to, či tieto rozhodnutia spĺňali elementárne parametre zákonnosti a ústavnosti.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo či už účastníka konania, procesnej strany v konaní alebo právo inej zainteresovanej osoby na rozhodnutie, ktorého dôvody vydania sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny.

Ústavný súd zistil, že namietané rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 boli vydané podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore na základe žiadosti Správy kriminálnej a finančnej polície Úradu organizovanej trestnej činnosti Prezídia Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „policajný zbor“), teda orgánu na to podľa § 4 zákona o policajnom zbore oprávneného. Pritom ustanovenie § 36 citovaného zákona vymedzuje pre aký druh trestnej činnosti možno využiť tento informačno-technický prostriedok a ustanovenie § 37 tohto zákona, ktoré je s účinnosťou od 21. mája 2003 zrušené, ustanovovalo ďalšie podmienky na jeho uplatnenie. Jedným z predpokladov bola skutočnosť, že odhaľovanie trestných činov uvedených v § 36 zákona o policajnom zbore, zisťovanie ich páchatel'ov a zabezpečovanie dôkazov nevyhnutných na trestné konanie by bolo iným spôsobom neúčinné alebo podstatne sťažené. K tomuto musel pristúpiť významný formálny predpoklad, a teda predchádzajúci písomný súhlas sudcu, ktorý mohol byť udelený len na nevyhnutný, v zákone presne vymedzený čas. Prípady, ak vec nezniesla odklad a súhlas sudcu nebolo možné vopred získať, upravovalo ustanovenie § 37 ods. 4 zákona o policajnom zbore. Indikátorom vydania písomného súhlasu sudcu bola písomná žiadosť

policajného zboru, ktorá musela obsahovať požadované údaje, súčasťou ktorých boli aj dôvody pre udelenie súhlasu sudcu.

Z uvedeného vyplýva, že odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky má jednoznačný zmysel a význam a jeho využitie nie je možné spreneveriť na iný účel. V prípade sťažovateľky, ktorá navyše v čase, keď bol mobilný telefón vedený na jej meno odpočúvaný, bola komerčnou právničkou a prostredníctvom telefonických hovorov vybavovala záležitosti súvisiace s jej povolaním, pri ktorých bola viazaná povinnosťou mlčanlivosti, však skutočnosť vedúce k odhaleniu konkrétnej trestnej činnosti, prípadne k vzneseniu obvinenia zistené neboli. S prihliadnutím na túto skutočnosť sa sťažovateľka ani nemala možnosť proti takémuto odpočúvaniu brániť, keďže o obsahu namietaných rozhodnutí vydaných v roku 1999 a 2000 sa dozvedela až 23. marca 2007. A práve toto zistenie spolu s tým, že z namietaných rozhodnutí ani po rokoch nie je zrejmé, na základe akých dôvodov boli vydané, je kľúčovým problémom pri posúdení relevantnosti zásahov do práva sťažovateľky na súkromie, ako aj jej práva na spravodlivý súdny proces, ktorého súčasťou je aj právo na zreteľnú prezentáciu dôvodov rozhodnutia.

V prípade odpočúvania a zaznamenávania telekomunikačnej prevádzky ide o výrazný zásah do súkromnej sféry jednotlivca, s čím sa jednoznačne snúbi jeho právo na preskúmanie opodstatnenosti a zákonnosti takéhoto zásahu. Voči rozhodnutiam krajského súdu však sťažovateľka takúto možnosť nemala, a to z toho dôvodu, že odpočúvané telefonické hovory sa nestali dôkazným prostriedkom v trestnom konaní, keďže proti nej ani nebolo vznesené obvinenie za konkrétny trestný čin. Aj s prihliadnutím na uvedené je treba konštatovať, že ochrana zo strany trestného súdu vôbec neprichádza do úvahy v prípadoch, ktoré sa pred trestný súd vôbec nedostanú, ale ani v prípadoch takých dotknutých osôb, ktoré nie sú stranami v trestnom konaní (obdobne I. ÚS 274/05).

Na rozdiel od písomného príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, ktorý mohol v relevantnom čase v súlade s § 88 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“) vydať predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor a ktorý musel byť podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku

odôvodnený, zákon o policajnom zbore v prípade rozhodnutia podľa § 36 a § 37 nezakotvoval, aby ho bolo potrebné odôvodniť. Táto podmienka bola výslovne kladená len na písomnú žiadosť policajného zboru.

Podľa názoru ústavného súdu nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že tak ako príkaz na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky vydaný podľa § 80 Trestného poriadku, aj rozhodnutie podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore musí byť riadne odôvodnené. Je to tak preto, že hoci ide o závažný zásah do základného práva, dotknuté osoby nemajú možnosť podať proti takému rozhodnutiu opravný prostriedok a o jeho vydaní sa dozvedia spravidla až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Majú preto možnosť žiadať o jeho preskúmanie až dodatočne. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania rozhodnutia podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky pre tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je dané rozhodnutie spravidla nepreskúmateľné. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že vzhľadom na utajený charakter odpočúvania by bolo neúnosné a kontraproduktívne uviesť v odôvodnení konkrétne skutočnosti odôvodňujúce vydanie rozhodnutia, lebo tieto by mohli jeho účel zmariť. V skutočnosti je však opak pravdou. Práve vzhľadom na utajený charakter odpočúvania nič nebráni tomu, aby dôvody, ktoré viedli súd (sudcu) k vydaniu rozhodnutia, ktorým bol udelený súhlas na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky podľa zákona o policajnom zbore, boli konkrétne uvedené. Pri dodržaní režimu utajenia sa dotknuté osoby môžu o vydaní tohto rozhodnutia a o dôvodoch, ktoré k tomu viedli, dozvedieť len dodatočne (obdobne I. ÚS 274/05).

Namietané rozhodnutia krajského súdu vydané vo veci sp. zn. 0029/99 obsahovali len veľmi strohé odôvodnenie, na základe ktorého sa sťažovateľka mohla dodatočne dozvedieť len to, na základe žiadosti ktorého orgánu došlo k odpočúvaniu telefonických hovorov uskutočnených z mobilného telefónu vedeného na jej meno, dobu platnosti udeleného súhlasu, ako aj konštatáciu, že získanie relevantných informácií je iným spôsobom neúčinné, respektíve podstatne sťažené. Len jedno z namietaných rozhodnutí, a to rozhodnutie z 18. októbra 1999, obsahovalo navyše odôvodnenie, že odpočúvanie

je potrebné pre objasnenie trestnej činnosti jej manžela. Krajským súdom zvolenú podobu odôvodnenia však ústavný súd považuje za nedostatočnú a formálnu, pretože oboznámenie sa s obsahom namietaných rozhodnutí sťažovateľke neodkrylo súvislosti a okolnosti, na základe ktorých by pochopila odôvodnenosť takéhoto zásahu do jej práva na súkromie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považuje namietané rozhodnutia krajského súdu za neodôvodnené a nelegálne, a to aj napriek tomu, že zákon o policajnom zbore v relevantnom čase výslovne nezakotvoval povinnosť pre sudcu dané rozhodnutia odôvodniť. Uvedené tvrdenie ústavný súd odvodzuje od závažnosti takéhoto zásahu do súkromnej sféry jednotlivca, ako aj od potreby byť informovaný o dôvodnosti takýchto zásahov. Napokon je nepochybné, že ak žiadosť príslušného orgánu na udelenie súhlasu podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore musela obsahovať dôvody, o to viac muselo tieto dôvody obsahovať rozhodnutie sudcu, bez ktorého by odpočúvanie nebolo možné realizovať. Ústavný súd zároveň podotýka, že sudca vydávajúci namietané rozhodnutia si bol do istej miery vedomý potreby uvedenia dôvodov ich vydania, čo je zrejmé z ich obsahu. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že len chabé náznaky odôvodnenia pri tak závažnom zásahu do ústavných práv sťažovateľky nemožno akceptovať.

Zistené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu, že rozhodnutiami krajského súdu vydanými vo veci sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000 boli porušené základné práva sťažovateľky na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 13 listiny, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie označených práv rozhodnutiami krajského súdu sp. zn. 0029/99 z 9. júla 1999, 18. októbra 1999 a 10. januára 2000, tieto rozhodnutia zrušil (bod 2 výroku nálezu).

Keďže odpočúvanie telefonických hovorov sťažovateľky realizovaných prostredníctvom mobilného telefónu vedeného na jej meno na základe označených rozhodnutí krajského súdu sa už uskutočnilo, neprichádza do úvahy vrátenie veci na ďalšie konanie v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, pretože o udelení súhlasu na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky podľa § 36 a § 37 zákona o policajnom zbore (s výnimkou prípadov podľa § 37 ods. 4 citovaného zákona) rozhodoval sudca predtým, ako sa s odpočúvaním začalo.

IV.

Sťažovateľka v sťažnosti predniesla aj požiadavku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 000 Sk.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé

finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04). Hoci v tomto prípade došlo k zrušeniu rozhodnutí, táto skutočnosť nepostačuje na nápravu stavu, ktorý vznikol porušením označených práv sťažovateľky (obdobne I. ÚS 274/05). Ústavný súd pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil aj počet porušení základných práv a slobôd, ktorými orgán verejnej moci zasiahol voči sťažovateľke. Je to tak preto, lebo k odpočúvaniu jej telefonických rozhovorov, a teda aj k zásahu do jej práv už došlo, a túto skutočnosť nemožno zvrátiť uvedením do pôvodného stavu. Na základe toho ústavný súd považoval za primerané a odôvodnené priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 450 000 Sk (bod 3 výroku nálezu). Zvyšnej časti uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej právny zástupca vyčíslil v celkovej sume 11 394 Sk (2 úkony právnej služby po 2 970 Sk, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, 2 x režijný paušál po 178 Sk, 1 úkon právnej služby v sume 3 176 Sk, t. j. stanovisko k vyjadreniu krajského súdu, 1 x režijný paušál 190 Sk, 19 % daň z pridanej hodnoty v sume 1 732 Sk). Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822, pričom za I. polrok 2007 táto mzda predstavovala sumu 19 056 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2008 v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 9 116 Sk a k tomu režijný paušál v sume 546 Sk (2 x 178 Sk + 1 x 190 Sk). K tomu bola pripočítaná 19 % daň z pridanej hodnoty vyčíslená

právnym zástupcom sťažovateľky v sume 1 732 Sk. S poukazom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej sume 11 394 Sk (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2008